Lausunto THL/1940/4.00.02/2021

1.4.2021

Viite: Perustuslakivaliokunnan lausuntopyyntö THL/1940/4.00.02/2021

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto.

Covid-19-epidemian kasvu jatkuu edelleen tehdyistä rajoitustoimenpiteistä huolimatta. Suomessa on viimeisen kahden täyden kalenteriviikon aikana todettu yli 8 700 koronavirustartuntaa ja tapausilmaantuvuus on lähes kolminkertaistunut vuodenvaihteen luvuista.

On selvää, ettei epidemia koko maan tasolla ole toistaiseksi kääntynyt sellaiseen selvään ja riittävään laskuun päivittäisten tai viikkotasolla todettavien tapausten tai sairaalahoitoa tarvitsevien sairastumisten suhteen, jonka perusteella voisi arvioida että aikuisväestöä koskevia fyysisten kontaktien rajoituksia voisi vähentää. Jos näin tehtäsiin, olisi olemassa hyvin korkea todennäköisyys, että epidemia entisestään kiihtyisi johtaen mahdollisesti terveydenhuollon ylikuormittumiseen ja siten väestön hengen ja terveyden vaarantumiseen. Vaikka ikääntyneiden vakavan taudin ja kuoleman riski on laskenut, kun rokotekattavuus yhdellä annoksella on noussut korkeaksi yli 80 vuotta täyttäneillä, suurin osa väestöstä on yhä alttiita. Tapausmäärien noustessa myös vakavasti sairastuneiden määrä nousisi korkeaksi.

Ravitsemisliikkeet on 9.3.2021 alkaen suljettu määräjaksi erityislainsaadännöllä 28.3.2021 leviämis- ja kiihtymisvaiheen kunnissa. Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle esityksen HE 32/2021 tartuntatautilain 58 a ja b pykälien muuttamiseksi siten että ravintoloiden aukioloaikoja ja anniskeluaikoja ja sisätilojen asiakaspaikkamäärää voidaan rajoittaa. Nämä toimet auttavat vähentämään aikuisväestön kontakteja mutta eivät olle riittäviä nykyisessä korkean ilmaantuvuuden epidemiatilanteessa, vaan niitä tulisi soveltaa myöhemmässä vaiheessa kun ilmaantuvuus on saatu riittävän alhaiselle tasolle. Sulkutilan korvaaminen niillä nykytilanteessa olisi huomattava riski.

THL on lausunnossaan STM:lle 8.3.2021 (THL/5306/4.00.00/2020) todennut että kolmen viikon sulkutila saattaa olla liian lyhyt ajanjakso epidemian hillitsemiseksi. Pidempiaikaiset rajoitustoimenpiteet voivat olla perusteltuja niillä alueilla, joilla epidemiatilanteen kehittymisessä on epävarmuutta.

THL toteaa että päivittäin todettavien tapausmäärien kääntyminen laskuun on korreloinut ajallisesti varsin hyvin ravitsemusliikkeiden sulkemisen kanssa kun huomioidaan tartuntojen ilmenemisessä oleva viive. Näin ollen on syytä arvioida että toimenpide on ollut vaikuttava ja sen poistaminen tai korvaaminen aikuisväestön kontakteja vähemmän rajoittavalla toimella voisi kääntää epidemian lupaavan kehityksen suunnan uudestaan kasvuun. Tapausmäärät ovat yhä koko maan tasolla korkealla tasolla.

THL arvioi siksi että Majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain, jonka perusteella ravitsemisliikkeet on pidettävä suljettuina asiakkailta valtioneuvoston asetuksessa säädetyillä alueilla tartuntataudin leviämisen estämiseksi 9.3.–28.3.2021 voimassaoloa olisi jatkettava vielä kolmen viikon ajan jotta epidemian suunnan kääntäminen voidaan varmistaa.

Toimenpiteellä pyritään estämään virusmuunnoksen aiheuttamaa vakavaa uhkaa siitä, että lisääntyvät vakavat tautitapaukset aiheuttavat lähikuukausien aikana sairaala- ja tehohoidon kapasiteetin ylikuormittumisen, joka voi aiheuttaa paitsi koronatartunnan saaneiden hoidon vaarantumisen, myös muita sairauksista kärsivien hoidon viiveitä ja laadun huomattavan heikkenemistä.

Laitoksen arvio on että epidemiaa on yhä pyrittävä estämään mahdollisimman tehokkaasti, nopeasti ja mahdollisimman pienin viivein. Sekä epidemiologinen mallinnus että muiden maiden kokemukset osoittavat että nykyinen tilanne voi muutamassa viikossa kehittyä tapausten kasvun suhteen niin vakavaksi että terveydenhuolto ylikuormittuu vaikutuksiltaan erittäin vakavalla tavalla.

Helsinki, 1.4.2021

Markku Tervahauta
Pääjohtaja

Mika Salminen
Johtaja